

LLUÏSA ESTEVE i LAURA RIPOLL

ASSAIG DE BIBLIOGRAFIA AUSIASMARQUIANA

NOTA INTRODUCTÒRIA

La conveniència de disposar d'una bibliografia completa i actualitzada d'Ausiàs March va fer-se palesa entre els alumnes d'una assignatura de doctorat dedicada a Jordi de Sant Jordi i a Ausiàs March a la Universitat Autònoma de Barcelona.

Primerament es va pensar només de reunir els comentaris i articles esparsos i acompanyar-los d'una petita indicació sobre el seu contingut, i sens dubte és aquest l'aspecte més útil i nou del treball. A poc a poc es va veure també la importància de tenir presents de la mateixa manera les edicions, antigues i modernes, les traduccions i les antologies o seleccions.

Un cop reunit tot el material, s'ha ordenat de la manera següent. Primer hi apareixen les diferents edicions completes de l'obra de March ordenades, com és habitual en els catàlegs bibliogràfics, segons aquest esquema: edicions poliglotes, en l'idioma original i traduccions, començant, en aquest cas, per les castellanès. Cadascun d'aquests grups té, a més, una ordenació cronològica interna. A continuació vénen les antologies o edicions parcials, que també segueixen la mateixa classificació que les obres completes. Finalment, vénen els estudis sobre l'obra d'Ausiàs March. Aquests han estat ordenats alfabèticament pel nom de l'autor. Totes les ressenyes, tant de les edicions com dels estudis, van numerades amb una xifra aràbiga, que és la que en els índexs que oferim al lector ens permetrà de fer les oportunes referències sense repeticions. Els índexs són:

— La classificació alfabètica dels estudis, que permet la ràpida localització d'un autor determinat.

— L'ordenació cronològica, indispensable per a oferir una visió de conjunt.

— Una classificació temàtica, potser aventurada si considerem la pluralitat de molts dels articles i la inefabilitat d'altres, que es resisteixen a un encotillament de cap mena.

La bibliografia comentada d'Ausiàs March, a part de desbrossar la tasca de l'estudiós que s'acosta al poeta, ens informa del que s'ha fet i de tot el que encara queda per fer, a fi d'entendre i divulgar un dels nostres poetes de primera fila. Ausiàs March és encara el poeta obscur, de difícil lectura, d'ignorades fonts d'inspiració, però probablement les raons últimes que ens hi acosten avui, com a lectors del darrer quart del segle xx no són gaire allunyades de les que hi apropaven aquells lectors del xvi.

L'estudiós observarà, al llarg d'aquesta bibliografia, que cada època n'ha fet la seva tria i les seves interpretacions, i que si per als castellans antics no deixava de ser un autor de «*moralidades*», per als patriarques de la Renaixença ha estat fonamentalment el «cantor de Teresa», i si els clàssics hi han reconegut les petges de Dante i de Petrarca, els romàntics hi han cregut escoltar «vagues ressons de poesia byroniana». Del segle xx són les primeres edicions crítiques, els primers estudis rigorosos i especialitzats. Cap als anys trenta una viva polèmica entorn de la valencianitat o la catalanitat del poeta posa en peu de guerra la ploma de molts escriptors i erudits que regiren els arxius com un mitjà i ens inunden de documents genealògics. Del silenci dels anys quaranta són alguns articles esparsos publicats en unes de les poques revistes tolerades pel règim i alguna antologia publicada a l'exili. Amb la celebració del cinquè centenari de la mort del poeta el 1959 recuperem, una vegada més, Ausiàs March i el gust per la nostra cultura. La majoria d'estudis són d'aquests últims vint-i-cinc anys, amb un increment notable a partir dels anys vuitanta.

Però, amb quins fantasmes es baralla el lector contemporani? Quins són els aspectes que més el procupen? Quins els més desatesos? Esperem que s'arribin a resoldre totes les qüestions i que aquesta bibliografia es quedi curta con més aviat millor.

Barcelona, estiu de 1985.

OBRES COMPLETES

Català

- [1] *Les obres de Mosen Ausias March ab una declaratió en los marges de alguns vocables scurs* (Barcelona, Carles Amorós, 1543), 172 ps.
- [2] *Les obres del valerós y extrenu cavaller, vigil y elegantissim poeta Ausias March*, novament revistes y estempades ab gran cura y diligencia, posades totes les declaracions dels vocables scurs molt largament en la taula (Barcelona, Carles Amorós, 1545), CLXXII folis + 4.
- [3] *Les obres del valeros cavaller y elegantissim poeta Ausias March*, ara novament ab molta diligencia revistes y ordenades, y de molts cants aumentades (Barcelona, Claudi Bornat, 1560), 4 + 207 ps.
- [4] *Ausias March. Obras de aquest poeta publicadas tenint al devant les edicions de 1543, 1545, 1555 y 1560*, per Francesch Pelayo BRIZ, acompanyades de la vida del poeta, escrita per Diego de Fuentes, de una mostra de la traducció castellana que d'ellas feu lo poeta Jordi de Montemayor y del vocabulari que, per aclarir lo original, publicà Joan de Ressa (Barcelona, Ferrando Roca, 1864), xxiv + 318 ps.
- [5] *Obras del poeta valencià Ausias March, publicades tenint al devant las edicions de 1539, 1545, 1555 y 1560*, per Francesc FAYOS Y ANTONY ..., acompanyades d'un pròlech (Barcelona, Joan Roca y Bros, 1884), 285 ps.
- [6] *Les obres del valeros cavaller y elegantissim poeta Ausias March*, ara novament ab molta diligència revistes y ordenades segons les més correctes edicions antigues (Barcelona, Fidel Giró, 1888), 253 ps. S'encarregà d'aquesta edició Antoni BULBENA I TOSELL.
- [7] *Les obres del valeros cavaller y elegantissim poeta Ausias March*, ara per quarta vegada estampades durant lo gloriós Renaixement de les lletres catalanes... revistes y ordenades molt diligentment e curosa (Barcelona, Biblioteca Clàssica Catalana, 1908-1909), 466 ps. Edició preparada per Mossèn Jaume BARRERA.
- [8] *Les obres d'Auziàs March*, edició crítica per Amadeu PAGÈS (Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1912-1914), 2 vols. Vol. 1: introducció a l'edició crítica, amb un extens estudi sobre els manuscrits, edicions, traduccions i comentaris de les obres de

- March, i text de les poesies I-LXXIV; vol. II: poesies LXXV-CXXXVIII.
- [9] *Poesies*, a cura de Pere BOHIGAS, «Els Nostres Clàssics», 71, 72, 73, 77, 86 (Barcelona, Barcino, 1952-1959), 5 vols. El primer volum és dedicat a introducció, amb un ampli estudi sobre la vida i la trajectòria poètica de March.
- [10] *Les poesies d'Ausiàs March*, introducció i text revisat per Joan FERRATÉ (Barcelona, Edicions dels Quaderns Crema, 1979), 513 ps. Text modernitzat i puntuat. Ofereix una biografia del poeta, un estudi de la tradició manuscrita i de les edicions antigues. El més important és la hipòtesi sobre l'ordenació cronològica basada en la de Pagès.

Altres llengües

- [11] *Las obras del famosissimo filosofo y poeta Mosen Osias Marco, cavallero valenciano de nación Catalán*, traduzidas por don Baltasar DE ROMANÍ y divididas en quatro cánticas... (València, Juan Navarro, 1539), 119 folis.
- [12] *Las obras del famosissimo Philosopho y poeta Mossen Osias Marco cavallero Valenciano de nacion Catalan*, traduzidos por don Baltasar DE ROMANÍ, divididas en quatro canticas, és a saber, Cantica de Amor, Cantica Moral, Cantica de Muerte y Cantica Spiritual, dirigidas al excelentissimo señor el duque de Calabria (Sevilla, Joan Canalla, 1553), 100 fulls.
- [13] *Las obras del poeta Mosen Ausias March, corregidas de los errores que tenian*, sale con ellas el vocabulario de los vocablos en ellas contenidos... (Valladolid, Sebastián Martínez, 1555), 276 ps. dobles. Edició preparada per Juan DE RESA.
- [14] *Las obras del excelentissimo Poeta mossen Ausias March, cavallero Valenciano*, traduzidas de lengua Lemosina en Castellano por Jorge DE MONTEMAYOR, dirigidas al Illustrissimo Señor Don Juan Ximenes de Urrea, conde de Aranda, Vizconde de Viota (Sara-gossa, Viuda de Bartolomé de Nágera, 1562), 8 + 172 ps. És còpia de l'edició anterior i s'hi afegeixen tres *canticas* de la traducció de Romaní. Va precedida de *La vida del poeta por Diego de Fuentes*, calcada de l'edició de Resa.
- [15] *Las obras del excellentissimo poeta Ausias March, cavallero Valenciano*, traduzidas de lengua Lemosina en Castellano por el excelente poeta Jorge de MONTE MAYOR, agora de nuevo corregido

- y emendado en esta segunda impressi6n (Madrid, Francisco Sánchez, 1579), 181 folis. Reproducci6n de l'anterior. En els preliminars hi ha *El Parecer* de Juan López de Hoyos.
- [16] *Vicentii Marinierii Valentini Opera omnia. Poetica et oratoria in IX libros divisa* (Touren, Ludovicum Pillhet, 1633), ps. 497-856. Va precedida d'un prefaci i d'una biografia d'Ausiàs March del traductor.
- [17] Martí de RIQUER, *Traducciones castellanas de Ausias March en la Edad de Oro* (Barcelona, Instituto Español de Estudios Mediterráneos, 1946), xli + 442 ps. Publica les traduccions de Romaní, Montemayor, una d'anónima i una altra d'atribuída a Quevedo.
- [18] *Las obras de Ausias March*, traducidas por Jorge DE MONTEMAYOR, edici6n de F. Carreras de Calatayud, «Biblioteca de Antiguos libros Hispánicos», viii (Madrid, Consejo Superior de Investigaciones Científicas, 1947), xiv + 310 ps. s una reproducci6n fidel de l'edici6n de València del 1560.
- [19] *Obra potica completa*, edici6n, introducci6n, traducci6n y notas de Rafael FERRERES, «Clásicos Castalia», 99, 100 (Madrid 1979), 2 vols. Reproducci6n del text de Pagès bo i acceptant una gran part de les variants de Bohigas. Aborda la qüestió del provenalisme o el renaixentisme de la poesia marquiana.

Antologies o edicions parcials

poliglotes

- [20] *Ausiàs March. Obra potica*, selecci6n i traducci6n de Pere GIMFERRER, introducci6n de Joaquim MOLAS, «Clásicos Alfaguara», 7, 8 (Madrid, Alfaguara, 1978), lxxxiii + 266 ps. Edici6n bilingüe orientada a un públic hispànic. La introducci6n de Molas (ps. I-LXVII) presenta una imatge de March global, sintètica i coherent.

català

- [21] *Poesies*, selecci6n de J(oan) E(STELRICH), amb una nota biogràfica de Ll. Nicolau d'OLWER, «Minerva. Colecci6n de literatures modernes», v (Barcelona, R. Duran y Alsina, 1918), 31 ps. Antologia de tretze poesies. Ortografia modernitzada. Breus notes a peu de pàgina.

- [22] *Poesies d'Auziàs March*, selecció, pròleg, glossari i notes per Enric NAVARRO I BORRÀS, «Serie Popular de Clàssics Valencians» (València, L'Estel, 1934), 92 ps. Text original amb ortografia modernitzada, notes a peu de pàgina i breu introducció.
- [23] *Cants d'Amor*, il·lustrats amb vuit aiguafortos originals amb color compostos i gravats per Eduard Chimot, «Poesía del Mundo», 3 (Barcelona, Josep Janés, 1948), 204 ps. Edició a càrrec de Carles RIBA, que fa una breu introducció, on diu que ha volgut fer sobretot una edició «bella».
- [24] *Pàgines escollides d'Ausiàs March*, selecció i anotació per Pere BOHIGAS, «Popular Barcino», 183 (Barcelona, Barcino, 1959), 96 ps. Conté 43 poesies i un pròleg. Ortografia modernitzada. Notes explicatives. Confeccionada amb criteri estètic, selecciona els passatges més importants per al lector actual.
- [25] *Ausiàs March. Antologia poètica*, versió original i moderna a cura de Joan FUSTER (Barcelona, Selecta, 1959), 184 ps. Recull 27 poesies originals acompanyades de la versió al català actual. No té notes. Va precedida per un llarg assaig documentat. Aquesta antologia s'ha reeditat posteriorment a l'editorial Eliseu Climent. Vegeu els nùms. 25a i 25b.
- [25a] *Ausiàs March. Antologia poètica*, versió original i moderna a cura de Joan FUSTER, «Quaderns 3 i 4», sèrie «La Unitat», 43 (València, Eliseu Climent, 1979), 147 ps. Es tracta de la reproducció de la notícia bibliogràfica anterior. És idèntica però sense l'estudi inicial.
- [25b] *Antologia poètica*, a cura de Joan FUSTER, «L'Ham», 2 (València, Eliseu Climent, 1984), 147 ps. És una nova edició de les notes bibliogràfiques nùms. 25 i 25a.
- [26] *Ausiàs March. Poesia*, a cura de Joan FERRATÉ, «Les Millors Obres de la Literatura Catalana», 14 (Barcelona, Edicions 62, 1979), 220 ps. Publicació de l'obra completa amb excepció de 10 poesies (100, 104, 106, 112, 113, 124-128).
- [27] *Ausiàs March. Poesia*, a cura d'Anton M. ESPADALER (Barcelona, Edicions 62 i Orbis, 1984), 189 ps. Reproducció dels textos marquiàns segons l'edició de Joan Ferrater del 1979. S'exclouen 29 poemes. Aclariments a peu de pàgina.

castellà

- [28] *Primera parte de las obras del excellentissimo Poeta y Philosopho mossen Ausias March cavallero valenciano*, traduzidas... por Jor-

- ge DE MONTEMAYOR... (València, Joan Mey, 1560), 4 + 150 ps. D'aquesta edició només se'n coneixen dos exemplars. Un es conserva a la Biblioteca de El Escorial, i l'altre, que va pertànyer a Salvà, a la del professor Carreres de Calatayud, de València.
- [29] *Ausias March*, traducció de Jorge DE MONTEMAYOR, corregida y enmendada en vista por Manuel de Montoliu, «Las Mejores Poesías Líricas de los Mejores Poetas», xxxii (Barcelona, Cervantes, 1921), 67 ps.
- [30] *Ausias March. Poesia*, selecció, traducció, prólogo y notas de Martín DE RIQUER (Barcelona, Yunque, 1941), 128 ps. Recull 16 poesies. Traducció lliure encarada amb l'original.
- [31] *Ausias March. Canto Espiritual*, traducció y notas de Jesús MASSIP, «Geminis», 2 (Tortosa, Geminis, 1959), 46 ps. Versió al castellà, que segueix el text de Bohigas, en hendecasil·labs italians. Anota les variants dels manuscrits, les acotacions de Bohigas i les interpretacions de Riquer o de Fuster.
- [32] *Ausias March. Poemas*, selecció, versió y prólogo de Juan Antonio ICARDO, «Nuevo Hontanar», 1 (Las Palmas, Inventarios Provisionales, 1973), 98 ps. Original segons l'edició de Bohigas i traducció. Recull quinze poemes.
- [33] *Ausiàs March. Antologia poética*, selecció, prólogo y notas de Juan Ramon MASOLIVER, «Poetas de hoy y de siempre», 3, «Los libros de La Frontera», 14 (Barcelona, Los libros de La Frontera, 1976), 201 ps. Quaranta poemes seleccionats. Pròleg i notes a la traducció.

anglès

- [34] *Ausiàs March. Selected Poems*, edited and translated by Arthur TERRY, «Edinburgh Bilingual Library», 12 (Edinburgh University Press, 1976), 114 ps.

ESTUDIS

- [35] Francisco ALMELA VIVES, *Un nom i dues persones, Ausiàs March i Ausiàs March*, «Mirador», vi, 304 (desembre de 1934), p. 6. Contestació a la conferència de R. Carreres Valls *Barcelona, pàtria d'Ausiàs March*, adduint proves de la valencianitat del poeta. Vegeu el núm. 62.

- [36] FRANCISCO ALMELA VIVES, *Un poeta. Ausiàs March*, «La Taula de València», 2 (València, Publicaciones del Ateneo Mercantil, 1959), 32 ps.
- [37] JOSÉ ALSINA CLOTA, *Las raíces helénicas de la poesía de Ausiàs March*, «Homenaje a Ausias March con motivo del V centenario de su muerte» (Barcelona, INEM Ausias March, 1959), ps. 15-22. Parla de les arrels platòniques de tota la poesia pre-renaixentista i de les d'Ausiàs March.
- [38] MANUEL ALVAR, *Ausias March en castellano*, «Archivo de Filología Aragonesa», XXVII-XXVIII (s. a.), ps. 193-211. Resum a «Nueva Estafeta Literaria», 28 (1981), ps. 67-71. Amb motiu de la traducció de Ferreres (vegeu núm. 19), l'autor comenta les imitacions castellanes de March, els punts de contacte entre les cultures peninsulars i l'exactitud i elegància de les diferents versions.
- [39] J. ÁLVAREZ BARRIENTOS, *Ausias March, una interpretación libre de su poesía*, «Diarium», II (1983), ps. 105-115.
- [40] JOSÉ AMADOR DE LOS RÍOS, *Historia crítica de la Literatura Española*, vol. VI (Madrid, Imp. José Fdez. Cencela, 1866), ps. 489-526.
- [41] ROBERT ARCHER, *E ja en mi alterat és l'arbitre, Dramatic representation in Ausiàs March's Cant Espiritual*, «Bulletin of Hispanic Studies», LIX (1982), ps. 317-323. Demostra la integritat artística del poema CV de March, estructurat més com una representació dramàtica que no pas com una exposició tradicional.
- [42] ROBERT ARCHER, *Symbolic Metaphor and Reading-Processes in Ausiàs March*, «The Modern Language Review», 77, 1 (1982), ps. 89-99. Les comparacions, metàfores i símbols tenen una funció important en la poesia trobadoresca i renaixentista. Anàlisi de les més freqüents a la poesia marquiana, així com del seu funcionament.
- [43] ROBERT ARCHER, *The workings of Allegory in Ausiàs March*, «Modern Language Notes» (1983), ps. 169-188. Aprofundiment en l'estudi dels diversos esquemes, tipologia i funcions de l'allegoria, o metàfora continuada, a la poesia marquiana.
- [44] R. ARQUÉS, *Glosses a la malenconia en Ausiàs March*, «Rassegna Iberistica», 17 (1983), ps. 35-49.
- [45] M. del Pilar ARRANDO, *Ausias March y Garcilaso de la Vega, poetas del dolorido amar* (Mèxic, s. n., 1948), 169 ps. Recensió de R. Lapesa a «Hispanic Review», XVIII (1950), p. 87. Microfilm Bib. Nac. de Mèxic (1972). Demostra la familiaritat de Garcilaso amb l'obra d'Ausiàs March. Lapesa l'acusa d'anar massa lluny i de veure reminiscències en casos on es pot parlar simplement de tradició literària comuna.

- [46] *Ausiàs March. V centenario de su muerte*, «Valencia. Suplemento dedicado a sus hombres, a su historia y a su tierra», 208 (27 de febrer de 1959), 8 ps. El títol d'aquesta revista és el que en línies generals es coneix com el «Suplemento de Levante». En aquesta ocasió era un número monogràfic dedicat a Ausiàs March i conté breus col·laboracions de Bohigas, Riquer, Molas, Fullana, Fuster, etc.
- [47] AZORÍN, *Elzear*, dins AZORÍN, *Valencia* (Madrid, Biblioteca Nueva, 1941), ps. 98-100. Expressa la dicotomia entre un Ausiàs/Elzear, valencià, que va viure en contacte constant amb la natura, i un Ausiàs/poeta, que es va negar a cantar el paisatge exterior a fi de lliurar-se a l'exploració del seu món interior.
- [48] Lola BADIA, *De verms*, «L'Espill», 9 (1981), ps. 117-124. Reproduït a *Anàlisi i comentaris de textos literaris catalans*, I, a cura de Narcís GAROLERA (Barcelona, Curial, 1982), ps. 136-147. Anàlisi del poema XIII d'Ausiàs March «Colguen les gentes ab alegria festes», transcrit en la paràfrasi moderna de Joan Fuster. Amb les actituds retòriques dominants de l'antítesi i la hipèrbole, el poeta expressa els turments o verms que el roseguen, que no són altres que el mal d'amor.
- [49] Lola BADIA, *Llegir Ausiàs March*, «Serra d'Or», XXI, 224 (gener de 1980), ps. 43-44. Consideracions generals a l'entorn dels estudis de divulgació del poeta valencià i comentaris crítics sobre tres antologies d'aparició recent: la de «Les Millors Obres» d'Edicions 62 i La Caixa, a cura de Joan Ferraté (1979), la de «Tres i Quatre», de Joan Fuster (1979) i la de Gimferrer i Molas d'Edicions Alfaguera (1978). Vegeu els nùms. 23, 25a i
- [50] Lola BADIA, *El Ovidio exilado en Ausiàs March*, «Estudios Románicos dedicados al profesor Andrés Soria Ortega», vol. I (Universidad de Granada, 1985), ps. 267-272. A la literatura medieval catalana no hi ha referències a les *Tristes* i a les *Pòntiques* d'Ovidi. L'autora assenyala l'epístola *Ex Ponto*, I i II, com a probable suggeriment líric dels poemes I i XIII de March.
- [51] Lola BADIA, *El poema proemial d'Ausiàs March*, «L'Espill», 17-18 (1983), ps. 51-65. Anàlisi del poema I «Axí com cell en lo somni es delita» i seguiment de les fonts del tema de la felicitat perduda.
- [52] Lola BADIA, *Si com lo taur...*, «Els Marges», 22-23 (1981), ps. 19-31. Publicat també a *Anàlisi i comentaris de textos catalans*, III, a cura de Narcís GAROLERA (Barcelona, Curial, 1985), amb el títol *A propòsit d'una esparsa d'Ausiàs March*, ps. 93-111. L'autora

- analitza el poema XXIX i fa l'estudi de les seves possibles fonts, que situa en el llegat clàssic i, sobretot, en la *Farsalia* de Lucà.
- [53] Luis BALLESTER SEGURA, *Menéndez Pelayo y sus elogios de Ausiàs March*, «Las Provincias» (4 de novembre de 1956), p. 4. Forma part d'un grup d'articles d'autors diversos dedicats, en aquest mateix número del diari, a celebrar el centenari del naixement de l'erudit. Es limita a recordar que M. y P. estudià diversos autors de la literatura «catalana, valenciana y mallorquina» cita González Blanco observant les concomitàncies entre la poesia d'Ausiàs March i la del mateix M. y P. per acabar citant aquest erudit en frases dedicades a A. M. com aquella que considerava que en A. M. és major la influència de Dante que la de Petrarca. Poca cosa.
- [54] J. BARALLAT BARES, *Ausias March interpretado por sus traductores* (Lleida 1968), 27 ps. Tesi presentada el 1961 a la Universidad de Salamanca.
- [55] Miquel BATLLORI, *Alguns moments d'expansió de la història i la cultura valenciana*, dins Miquel BATLLORI, *A través de la història i la cultura*, «Biblioteca Abat Oliba», 16 (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1979), ps. 109-127. Llició amb motiu del doctorat *honoris causa* de l'autor. Tracta el tema de la vinculació amb València d'Ausiàs March i d'altres poetes valencians antics.
- [56] Pere BOHIGAS, *Ausiàs March, home escindit?*, dins Pere BOHIGAS, *Aportació a la literatura catalana* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1982), ps. 205-207. Text escrit per a una nadala del Sr. Manuel Salvat, de l'any 1959. Qüestiona la veracitat del drama intel·lectual del poeta entre l'anhel d'amor pur i la caiguda en la sensualitat.
- [57] Pere BOHIGAS, *Entorn de les cançons VI i VII d'Ausiàs March*, «Mélanges ... offerts à Jean Frappier», vol. 1, «Publications Romanes et Françaises» (Ginebra, Librairie Droz, 1970), ps. 145-152. Reproduït a Pere BOHIGAS, *Aportació a l'estudi de la literatura catalana*, «Biblioteca Abat Oliba», 23 (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1982), ps. 208-218. Extracte a *Anàlisis i comentaris de textos literaris catalans*, I, a cura de Narcís GAROLERA (Barcelona, Curial, 1982), ps. 127-135. Anàlisi de la cançó VI «Molt he tardat en descobrir ma falta», caracteritzada per la seva misogínia, comparant-la amb altres poemes de March, sobretot els VIII, LXXI i LXXXVII.
- [58] Pere BOHIGAS, *La estela de Ausias March*, «Quaderns Iberoamericani», III (1956), ps. 95-102. Article de divulgació sobre l'obra del

poeta i els estudis o imitacions que se n'han fet al llarg de totes les èpoques. Atenció especial al «Cant espiritual».

Pere BOHIGAS, «Introducció» a Ausiàs MARCH, *Poesies*, vol. I. Vegeu núm. 9.

- [59] Pere BOHIGAS, *Metafísica y retórica en la obra de Ausias March*, «Revista Valenciana de Filología», VI, 1 (1959), ps. 9-31. Reproduït a Pere BOHIGAS, *Aportació a l'estudi de la literatura catalana*, «Biblioteca Abat Oliba», 23 (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1982), ps. 181-204. S'ocupa de la temàtica amorosa i intenta fixar la cronologia dels cicles poètics.
- [60] Pere BOHIGAS, *Tres cants espirituals*, «Homenatge a Carles Riba en complir els seixanta anys» (Barcelona, Josep Janés, 1953-1954), ps. 122-130. Si una mateixa actitud emparenta els cants espirituals de tres poetes molt distanciats en el temps i en la cultura, Ausiàs, Maragall i Blai Bonet, les diferències temperamentals els situen gairebé a les antípodes.
- [61] Francisco BOFARULL I SANS, *El castillo y la baronia de Aramprunyà* (Barcelona, Imprenta de Henrich y Cía., 1911), p. 75. Història de la baronia i el castell d'Eramprunyà i documents justificatius.
- [61 bis] D. A. BUTTLER, *A study of the Vocabulary in the Poetry of Ausias March* (Washington 1981), 497 ps. Tesi doctoral del 1980 presentada a The Catholic University of America.
- [62] Rafael CARRERES VALLS, *Barcelona, pàtria d'Ausiàs March*. Ressenya a «La Vanguardia» (18 de febrer de 1934). Conferència pronunciada a la Facultat de Dret de Barcelona el 17-II-34. Llança la suposició que el poeta Ausiàs March no és el cavaller nat a València, sinó un parent seu nat a Barcelona o Eramprunyà.
- [63] Rafael CARRERES VALLS, *Noves notes genealògiques dels poetes Jaume, Pere, Arnau i Ausiàs March segons documents inèdits*, «Estudis Universitaris Catalans», XVIII (1934), ps. 309-354. Publicació de documents de l'Arxiu Notarial de Barcelona, amb els quals l'autor creu completar la biografia d'Ausiàs (segons Pagès, però, es tracta de Lluís March, nebot del poeta).
- [64] Rafael CARRERES VALLS, *La personalitat d'Ausiàs March*, «Mirador», VI, 307 (desembre de 1934), p. 6. Resum a «La Notaríia», 3 (març de 1955), ps. 45-50. Contesta els articles d'Amédée Pagès i d'Almela Vives que refutaven la seva tesi del barcelonisme de March.
- [65] Rafael CARRERES VALLS, *El veritable poeta Ausiàs March segons documents inèdits*, «Mirador», VII, 311 (31 de gener de 1935), p. 6. Publicació de documents que abonen la seva tesi.

- [66] Peter COCOZZELLA, *Ausiàs March and the truth of the troubadours, Studia in honorem prof. M. de Riquer*, 1 (Barcelona, Quaderns Crema, 1986), ps. 111-132. El que aporta March respecte a la tradició anterior és el seu afany d'autenticitat i veracitat i la seva concreta experiència individual. Estudi d'ambdues característiques.
- [67] Peter COCOZZELLA, *Contrast, Conflict, Crisis. A Paradigm for an Aesthetics of Ausiàs March's Poems*, «Actes del Tercer Col·loqui d'Estudis Catalans a Nord-Amèrica» (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1983), ps. 169-186. L'autor mira d'explicar les paradoxes marquianes com a fruit de dues tradicions diferents: la trobadoresca i l'escolàstica.
- [68] Germà COLON, *El nom de fonts del poeta Ausiàs March*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», XLVI (1970), ps. 161-214. Reproduït a Germà COLON, *La llengua catalana en els seus textos*, vol. II, «Biblioteca de Cultura Catalana», 40 (Barcelona, Curial, 1978), ps. 53-110. Discussió sobre la grafia del nom del poeta, «Ausiàs» o bé «Ausies/Ausies», amb aportació de documents i arguments dels diferents autors que han tractat el tema. Colon s'inclina per «Ausiàs».
- [69] Germà COLON, *Els vocabularis barcelonins d'Ausiàs March al segle XVI*, «Miscel·lània Pere Bohigas», vol. III, «Estudis de Llengua i Literatura Catalanes», VI (Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1982), ps. 261-289. Recull dels vocables «escurs» de March que figuraven com a tals a tres edicions del segle XVI de Barcelona: les edicions «b» i «c» de Carles Amorós i la «e» de Claudi Bornat.
- [70] José María COSSÍO, *De Ausias March y Bartolomé Argensola*, «Revista de Filología Española», XIX (1932), ps. 187-188. El poeta sevillà Arguijo atribueix a Ausiàs March la frase: «*Morir pase; pero envejecer, ¿para qué?*», amb el tema de la qual el poeta Argensola fa una dècima.
- [71] Josep Ramon COSTA I SARIÓ, *Ausias March i el seu Cant Espiritual. Assaig d'aproximació*, introducció de Josep Piera, pròleg de F. G. Perles Martí, «Publicacions de l'Institut Duc Reial Alfons el Vell», 2, Gandia, Publicacions de l'Institut Duc Reial Alfons el Vell, 1978, 148 ps. Edició i comentari del «Cant espiritual», fet des d'una òptica cristiana. Va precedit de *Introducció a la influència d'Ausiàs March en la poesia actual* per J. Piera, i de *Pròleg genealògic* per F. G. Perles Martí.
- [72] Manuel CRUELLS, *L'element femení en la poesia d'Ausiàs March*,

- «Antologia dels fets, les idees, els homes d'Occident», I, 2 (1947), ps. 31-33. L'amor per a Ausiàs March és presència i no pas evocació. La seva Teresa s'allunya tant de la Laura de Petrarca com de la Beatriu de Dante. Ausiàs és el punt mitjà en la línia que va des de la mística de Dante a la sensualitat de Boccaccio.
- [73] Costanzo DI GIROLAMO, *Ausiàs March and the Troubadour Poetic Code*, «Catalan Studies in memory of Josephine de Boer», editat per Joseph GULSOY i Josep M. SOLÀ SOLÉ, «Lacetania», 4 (Barcelona, Borràs Eds., 1977), ps. 223-237. Examina les ocurrències a l'obra de March de temes propis de la tradició trobadoresca (mesura, pretz, valor, mercè) o de metàfores feudals (largueza, vassall, servent); revisa els tòpics de l'amor cortès i demostra com March viola i transgredeix els codis poètics dels seus predecessors.
- [74] Miquel DOLÇ, *Ausiàs March, poeta mediterrani*, «Revista Valenciana de Filologia», VI, 1 (1959), ps. 33-54. Tracta preferentment les influències italianitzants, de Dante i Petrarca, sobre el poeta de Gandia.
- [75] Miquel DOLÇ, *Ausiàs March y Alfonso el Magnánimo*, «Las Provincias» (1 de març de 1959), p. 13.
- [76] Miquel DOLÇ, *La dona en Ausiàs March*, «Ponent», XI (1959), ps. 4-11. Ausiàs converteix en una deessa la dona idealitzada dels trobadors, la *donna angelicata* de Dante i Petrarca, però en l'extrem oposat el divinitzador es convertirà també en un crític de les dones.
- [77] A. DURAN I SANPERE, *Els Ausiàs March de Montcortès*, «Estudis Romànics», XI (1962), ps. 145-160. Publicació d'informacions històriques literàries relacionades amb els poetes homònims que durant el segle XVI eren senyors del castell i lloc de Montcortès i carlans de Bellpuig.
- [78] Vicent ESCRIVÀ, *Del «brau» d'Ausiàs March a l'animologia poètica valenciana actual*, «Cairell», I (novembre de 1979), ps. 38-42; II (gener de 1980), ps. 47-54; III (març de 1980), ps. 48-59; IV (maig de 1980), ps. 42-52; V (setembre de 1980), ps. 41-46. Començant per March, l'autor s'ocupa de la presència dels animals a la poesia dels valencians, insistint sobretot en els poetes del segle XX.
- [79] Anton ESPADALER, *Ausiàs March*, dins *Història de la literatura catalana*, vol. II (Barcelona, Edicions 62 i Orbis, 1984), ps. 105-116. Exposició de la vida del poeta, justificació del seu estil i explicació de la seva obra a partir dels cicles poètics.

- [80] Anton ESPADALER, *Història de l'ull: Don Joan a l'obra d'Ausiàs March*, «Quaderns Crema», 8 (1984), ps. 37-51. Basant-se en els poemes agrupats sota els senyals «O foll Amor», «Amor, Amor» i «Mon darrer bé», l'autor ens explica el joc amorós marquià, que comença per la visualització de l'estimada. La metàfora central del «gest» amaga l'engany de la dama, per protegir-se del qual Marc adopta la disfressa de predicador.
- [81] Anton M. ESPADALER, *Sobre el poema XXIII d'Ausiàs March*, «Homenatge a Antoni Comas» (Universitat de Barcelona, 1985), ps. 121-131. El poema XXIII, «Lexan a part l'estil dels trobadors», és un dels més controvertits. Espadaler ofereix una interpretació realista ben diferent de la de Maingon o de la de Zimmermann: es tracta d'un poema cortesà d'elogi a una dama, a la qual aplica March el conjunt de trets que caracteritzen la dama a «Lir entre carts».
- [82] R. ESQUER TORRES, *Bernardo Artola en Salamanca, Ausiàs March y Unamuno*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», XXXV (1959), ps. 83-95. Influència d'Ausiàs March a la poesia del valencià Bernardo Artola.
- [83] Vicente FELIU EGIDO, *Ausiàs March, psicólogo del amor*, «Homenaje a Ausiàs March con motivo del V centenario de su muerte» (Barcelona, INEM Ausias March, 1959), ps. 37-56. Intenta dibuixar un fil conductor de la psicologia del poeta que expliqui la seva obra.
- [84] S. FERRANDIS LUNA, *Un pleito literario. Ausias March valenciano*, «Las Provincias» (27 de març de 1935), p. 2. Reproduït a «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», xvi (1935), ps. 178-183. Rebat els arguments de Carreras Valls sobre la personalitat catalana de March, adduint l'atmosfera literària de la València del segle xv, i explica les aparents contradiccions del poeta com un reflex del clima moral del Renaixement.
Joan FERRATÉ, «Introducció», *Les poesies d'Ausiàs March*. Vegeu el núm. 10.
- [85] Rafael FERRER Y BIGNE, *Estudio histórico-crítico sobre los poetas valencianos de los siglos XIII, XIV y XV*, «Boletín de la Sociedad Económica de Amigos del País, de Valencia», xvi (1931), ps. 15-96.
- [86] Rafael FERRERES, *La influencia de Ausias March en algunos poetas del Siglo de Oro*, «Estudios sobre literatura y arte dedicados al profesor Emilio Orozco Díaz» (Universidad de Granada, 1979), ps. 469-483. L'autor assenyala Boscà, Garcilaso, Fray Luis de

León, Fernando de Herrera i Hurtado de Mendoza entre els principals poetes castellans que presenten reminiscències de March, i de manera més esporàdica Hernando de Acuña, Gutierre de Cetina, Villamediana i Francisco Medrano.

Rafael FERRERES, «Introducció», Ausias MARCH, *Obra poètica completa*. Vegeu el núm. 19.

- [87] Rafael FERRERES, *La mètrica d'Ausiàs March*, «Revista Valenciana de Filologia», VII, 4 (1981), ps. 313-349. Descripció de totes les estrofes que es troben a les poesies de March, amb un quadre sinòptic on es fa constar el nombre de cobles, la classe de vers, la forma de rima i la tornada. Inventari de totes les rimes usades per March.
- [88] Rafael FERRERES, *Peirona March la hermana de Ausias*, «Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos», LXXXI (1978), ps. 847-854. Especulacions a l'entorn de la relació d'Ausiàs amb la seva germana i reproducció d'un document de l'Arxiu Regional de València, en el qual Francesc Jerònim, últim descendent de la branca catalana dels March, reclama l'herència de la seva tia Peirona.
- [89] Bernard Paul FLAM, *A concordance of the works of Ausias March* (University of Wisconsin 1962-63), 3 vols. Tesi doctoral de l'autor. No ha estat publicada, però se'n pot trobar referència a «Dissertations Abstracts» (Ann Arbor, Michigan), vol. XXIII, fascicle 06, 2.127 ps.
- [90] Emilio FORNET, *El verdadero Ausias March poeta es el señor de Beniarjó, de Gandia*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», XVI (1935), ps. 184-191. Rebat els arguments de Carres Valls sobre l'origen català del poeta de València. Vegeu el núm. 62.
- [91] R. FOULCHÉ-DELBOSC, *Deux Chansonniers du XVe. siècle*, «Revue Hispanique», X (1903), ps. 335-348. Descripció de dos cançoners, *Cancionero del siglo XV* i *Cançoner llemosí del segle XV*, l'últim dels quals conté una gran part de les obres d'Ausiàs March i de Pere Torroella.
- [92] Luis FULLANA MIRA, *Los caballeros de apellido March en Cataluña y en Valencia*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», XVI (1935), ps. 432-466; XVII (1936), ps. 107-172, 205-255, 297-322, 364-444. Publicació de documents d'arxiu procedents de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, de Barcelona, i del fons Gandia-Osuna de l'Archivo Histórico Nacional de Madrid.
- [93] Luis FULLANA MIRA, *El poeta Ausias March, su ilustre ascendencia, su vida y sus escritos* (València, Torres, 1945), 272 ps.

- Joan FUSTER, «Pròleg», dins Ausiàs MARCH, *Antologia poètica*. Vegeu el núm. 25.
- [94] Joan FUSTER, *Ausiàs March*, «Quaderns 3 i 4», 27 (València, Eliseu Climent, 1982), 97 ps. Aquest volum el formen dos textos publicats anteriorment. L'un és *Vigència d'Ausiàs March* i l'altre *Ausiàs March el ben enamorat*. Per a més informació vegeu els nús. 95 i 99 d'aquesta bibliografia.
- [95] Joan FUSTER, *Ausiàs March, el ben enamorat*, «Revista Valenciana de Filologia», vi, 1 (1959), ps. 55-83. Reproduït a Joan FUSTER, *Obres completes*, vol. 1: *Llengua, literatura, història* (Barcelona, Edicions 62, 1968), ps. 249-284, i a *Ausiàs March* (València, Eliseu Climent, 1982), ps. 53-97 (vegeu el núm. 94). Intenta esbrinar la peripècia personal d'Ausiàs March a través de la temàtica amorosa dels seus poemes.
- [96] Joan FUSTER, *El centenario de Ausiàs March*, «Destino» (10 d'octubre de 1959), ps. 28-29. Parla de la significació de l'aniversari de la mort del poeta i dels actes commemoratius organitzats a la ciutat de Gandia.
- [97] Joan FUSTER, *El nombre del poeta*, «El Correo Catalán» (14 de juliol de 1964), p. 7. També a Joan FUSTER, *Examen de consciència*, «Llibres a l'Abast», 60 (Barcelona, Edicions 62, 1968). Digressions entorn de la pronúncia i de la grafia del nom del poeta.
- [98] Joan FUSTER, *Lectures d'Ausiàs March en la València del segle XVI* (Universitat de Barcelona, 1984), ps. 7-46. Reproduït a «Homenatge a Joan Fuster», «Estudi General», 4 (1984), ps. 31-55. Lliçó amb motiu del doctorat *honoris causa*. Reconstitueix les tendències de lectura de la societat valenciana del segle XVI tot esbrinant els possibles lectors de l'obra de March.
- [99] Joan FUSTER, *Vigència d'Ausiàs March*, pròleg a *Ausiàs March, antologia poètica* (Barcelona, Selecta, 1959), ps. 9-11. Reproduït a Joan FUSTER, *Obres completes*, vol. 1: *Llengua, literatura, història* (Barcelona, Edicions 62, 1968), ps. 213-247, i a *Ausiàs March* (València, Eliseu Climent, 1982), ps. 7-52 (vegeu el núm. 94). Assaig general complet, intel·ligent i entenedor sobre la vida del poeta i la seva obra.
- [100] Luis GUARNER, *Suerte castellana de una estrofa de Ausiàs March*, «Mediterráneo», 5 (1944), ps. 29-37. Influència de March a l'obra de Diego Hurtado de Mendoza. El seu sonet LXI és una paràfrasi del cant XXIII i s'havia publicat com a «soneto castellano de Ausiàs March».
- [101] Albert G. HAUF, *El lèxic d'Ausiàs March. Primer assaig de valoració*

- i llista provisional de mots i de freqüències*, «Miscel·lània Pere Bohigas», vol. 3 (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1983), ps. 121-124. Assaig d'estudi sistemàtic, amb ordinador, del lèxic de March. L'autor aborda els mots clau, les concordances, les comparacions. Acompanya una llista de mots i de freqüències.
- [102] Josephine VON HOEFLER, *Notes a les traduccions castellanés d'Ausiàs March al segle d'or*, «Catalan studies in memory of Josephine de Boer», «Lacetania», 4 (Barcelona, Borràs), ps. 239-249. L'autora examina les traduccions de Romaní i Montemayor, remarca algunes de les dificultats que confrontaven els dos traductors i fa palès com la preocupació per la censura de la inquisició va afectar llur labor.
- [103] *Homenaje a Ausias March con motivo del V centenario de su muerte* (Barcelona, Instituto Nacional de Enseñanza Media Ausias March, 1959), 146 ps. Recull articles de professors i alumnes de l'Institut: Josep Alsina, Agustín del Saz, Vicente Feliu, Masoliver Ródenas, José Tremoleda i Lluís Moya Plana. Vegeu els nùms. 37, 83, 115, 127, 176 i 186, respectivament.
Juan Antonio ICARDO, «Nota preliminar», dins Ausiàs MARCH, *Poemes*. Vegeu el nùm. 32.
- [104] Andrés P. IVARS, *Ausiàs March i Joanot Martorell*, «Erudición Ibero-Ultramarina», 1 (1930), ps. 68-82. S'ocupa de la valencianitat del poeta i de les versions castellanés de la seva obra.
- [105] Rafael LAPESA, *Ausias March, Petrarca y la poesia castellana del siglo XV*, dins Rafael LAPESA, *La trayectoria poética de Garcilaso* (Madrid, Revista de Occidente, 1948), ps. 289-298. Assenyala les analogies i contrastos entre Ausiàs March i Petrarca i la influència del primer sobre Boscà i els lírics castellans del XVI.
- [106] Rosa LEVERONI, *Les imatges marines en la poesia d'Ausies March*, «Bulletin of Hispanic Studies», xxviii (1951), ps. 152-166. Analitza les possibles fonts de les imatges marines de March i es decanta primordialment per la influència de Dante i Petrarca.
- [107] Rosa LEVERONI, *El meu Ausiàs March*, «Poesia», 5 (1944-45), sense paginar. Notes a la lectura del poema xxvii «Sobresdolor m'ha tolt l'imaginar».
- [108] Gabriel LLABRÉS, *Sobre Ausias March y su familia*, «Revista Crítica de Historia y Literatura», vi (1901), p. 334.
- [109] Josep Maria LLOMPART, *Ausiàs March i el prosaisme*, «Ponent», xi (1959), ps. 12-24. L'autor es pregunta si els prosaismes, estirabots i estridències de l'obra marquiana cal atribuir-los a simple turpitud o bé obeeixen a una finalitat intuïda del poeta que

- l'acostaria molt a la sensibilitat actual. A través de l'anàlisi del poema XLVI demostra la perfecta adequació entre fons i forma.
- [110] FRANCISCO LÓPEZ ESTRADA, «Pròleg», dins Jorge MONTEMAYOR, *Los siete libros de la Diana*, «Clásicos Castellanos», 127 (Madrid, Espasa Calpe, 1946). Estudia la influència de March sobre Jorge de Montemayor.
- [111] L. P. A. MAINGON, «*Sapientia*» i la identitat de «dona Teresa» en la poesia d'Ausiàs March, «Els Marges», 21 (1981), ps. 113-119. La funció abstracta que té la dona com a figura del seu amor invalida qualsevol identificació més enllà del text. La descripció de la dama es basa en el llenguatge sapiencial inspirat en el *Llibre de la saviesa de Salomó* i en el *Càntic dels càntics*. Teresa podria molt bé venir de «Thersa», nom de l'antiga capital d'Israel.
- [112] James W. MARCHAND, *Acyrologia as a Rhetorical Device a Mode of Thought in the Poems of Ausias March*, «Actes del Primer Col·loqui d'Estudis Catalans a Nord-amèrica», «Biblioteca Abat Oliba», 15 (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1979), ps. 181-194. Davant la dificultat d'expressar el mal d'amor i dins de les limitacions expressives de l'edat mitjana, Ausiàs recorre a les figures retòriques de la paradoxa.
- [113] FRANCISCO MARTÍ GRAJALES, *Mossen Ausias March*, dins *Ensayo de un diccionario biográfico y bibliográfico de los poetas que florecieron en el reino de Valencia hasta el año 1700* (Madrid, Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos, 1927), ps. 286-289. Esmenta totes les edicions antigues i la de Pagès.
- [114] Carmen MARTÍNEZ ALOY DE REQUENA, *La influencia afectiva de Isabel y Juana, mujeres de Ausias March, en su obra poética*, «Mediterráneo», II (1944), ps. 216-227. L'amor d'Ausiàs March, de natura sempre espiritual, està inspirat per l'abnegació i esperit de sacrifici de les seves dues esposes, Isabel Martorell i Joana Escorna.
- [115] Juan Antonio MASOLIVER RÓDENAS, *Ausias March, olvidado poeta de la soledad*, «Homenaje a Ausias March en el V centenario de su muerte» (Barcelona, INEM Ausias March, 1959), ps. 75-90. Per a Ausiàs March la soledat és trobar-se a si mateix, consisteix en la introspecció i no hi té cabuda ni Déu ni la natura.
- J. MASOLIVER RÓDENAS, «Pròleg», dins Ausiàs MARCH, *Antologia poètica*. Vegeu el núm. 53.
- [116] F. MATEU LLOPIS, *Florines y timbres durante Alfonso V y Ausias March*, «Anales del Centro de Cultura Valenciana», xxviii

- (1960), ps. 179-225. Estudi del florí, al qual fa referència March en diverses comparacions.
- [117] Kathleen McNERNEY, *Ausiàs March and Juan Boscán*, «Actes del Primer Colloqui d'Estudis Catalans a Nord-Amèrica», «Biblioteca Abat Oliba», 15 (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1979), ps. 195-209. Influència d'Ausiàs March sobre els poetes castellans del segle d'or. Assenyala els temes i les imitacions de Boscà.
- [118] Kathleen McNERNEY, *Ausiàs March y Lope de Vega*, «Lope de Vega y los orígenes del teatro español. Actas del I Congreso Internacional sobre Lope de Vega» (Patronato Arcipreste de Hita, 1981), ps. 62-72.
- [119] Kathleen McNERNEY, *The influence of Ausias March in Early Golden Age Poetry*, «Biblioteca Hispanoamericana y Española en Amsterdam», 3 (Amsterdam, Rodopi, 1982), 125 ps. + 30 folis. Ressenya d'Arthur Terry al «Bulletin of Hispanic Studies», LXI (1984), ps. 502-503.
- [120] Marcelino MENÉNDEZ PELAYO, *Antología de poetas líricos castellanos*, vol. XIII (Madrid, Hernando y Cía., 1908), ps. 253-267. Visió romàntica d'Ausiàs March, en l'obra del qual veu «relámpagos de poesía byroniana». D'altra banda, és l'únic poeta català que influencia la lírica castellana.
- [121] Marcelino MENÉNDEZ PELAYO, *Primeras manifestaciones del platonismo erótico. Ausias March*, dins Marcelino MENÉNDEZ PELAYO, *Historia de las ideas estéticas en España*, vol. I: *Hasta fines del siglo XV*, «Escritores Castellanos. Críticos», VIII (Madrid, Imprenta de A. Pérez Dubrull, 1883), ps. 353-408. L'amor refinadíssim, metafísic i abstracte de March té una armadura escolàstica però ve directament de Plató i de Dante. Ausiàs, relativament poc imitat, ha estat destronat pel Petrarca, menys pensador, menys poeta i menys apassionat.
- [122] Lluís MESSEGUER, *De l'amor a la Mort. Per a la lectura d'un poema d'Ausiàs March*, «Miscel·lània de textos en homenatge a les Normes de Castelló» (Diputació de Castelló, 1984), ps. 49-53. Estructura i anàlisi del poema XIII «Colguen les gents ab alegria festa», que, segons l'autor, tracta bàsicament de dos temes: el dolor de l'amor, i la mort per amor.
- [123] Manuel MILÀ I FONTANALS, *Ausiàs March*, dins Manuel MILÀ I FONTANALS, *Obras completas*, vol. III: *Estudios sobre historia, lengua y literatura de Cataluña* (Barcelona, Imprenta Barcelonesa, 1890), ps. 176-186. Subratlla l'àmplia cultura de March,

«afectat a tota mena d'estudis», i el considera «el cantor de Teresa», per bé que deixi entreveure una recerca d'infinit. Assenyala també el cristianisme del poeta.

Joaquim MOLAS, «Introducció», dins Ausiàs MARCH, *Obra poètica*. Vegeu el núm. 20.

- [124] Maurice MOLHO, *Note sur Ausiàs March*, «Poesia», 11 (1944-45), sense paginar. Presenta Ausiàs March com un poeta angoixat i desesperat, un poeta de la mort.
- [125] Manuel DE MONTOLIU, *Ausiàs March*, «Les grans Personalitats de la Literatura Catalana», VI (Barcelona, Alpha, 1959), 153 ps. Concepció de March més com a filòsof que no pas com a cantor de l'amor. El més interessant és l'últim capítol, dedicat a «Filosofia i vida en la poesia d'Ausiàs March».
- [126] Alfred MOREL-FATIO, *Auzias March et son oeuvre* (París 1882).
- [127] Lluís MOYA PLANA, *Ausias March*, «lo ple de seny», «Homenaje a Ausias March en el V centenario de su muerte» (Barcelona, INEM Ausiàs March, 1959), ps. 57-71. Ressegueix la poesia de March, que considera una autèntica expressió de l'equilibri i la mesura.
- Enric NAVARRO I BORRAS, «Pròleg», dins *Poesies d'Auziàs March*. Vegeu el núm. 22.
- [128] Marçal OLIVAR, *Sobre Ausiàs March i Jordi de Sant Jordi*, «La Paraula Cristiana», 1 (1925), ps. 474-480. Publicació d'una carta d'Alfons el Magnànim a mossèn Ausiàs i publicació de quatre documents referents a Jordi de Sant Jordi.
- Nicolau D'OLWER, «Nota biogràfica», dins Ausiàs March, *Poesies*. Vegeu el núm. 21.
- [129] Amédée PAGES, *Auzias March et ses prédécesseurs. Essai sur la poésie amoureuse et philosophique en Catalogne aux XIV et XV siècles*, «Bibliothèque de l'École des Hautes Études», 194 (París, Librairie Champion, 1912), XIX-469 ps. (reprint: Ginebra, Slatkine, 1974). Primera part: «Auzias March et sa famille». Segona part: «L'oeuvre littéraire des prédécesseurs». Tercera part: «Les oeuvres» (divisió, cronologia, sentit general i influències). Recensió d'A. Rubió i Lluch, a «AIEC», IV (1911-12), ps. 729-738.
- [130] Amédée PAGES, *Commentaire des poésies d'Auzias March*, «Bibliothèque de l'École des Hautes Études. Sciences historiques et philosophiques», 247 (París, Champion, 1925), XVI + 163 ps.
- [131] Amédée PAGES, *Les deux Auzias March*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», XVI (1935), ps. 338-353. Reproduït a «Bulletin Hispanique», XXXVIII (1936), ps. 5-18. Contestació

- als articles de Carreres Valls que atribueixen les obres del poeta valencià a un cosí seu de Barcelona fill de Lluís March.
- [132] Amédée PAGES, *Documents inédits relatifs à la vie d'Auzies March*, «Romania», xvii (1888), ps. 186-206. Reproduït a «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», xvi (1935), ps. 125-143, i a «Revista de Bibliografia Catalana», i, 2 (1901), ps. 129-153. Documents exhumats pel Dr. Josep M. Pertegàs. Es tracta de tres cartes d'Alfons el Magnànim per compensar els serveis a la corona del cavaller March. A la tercera el rei parla dels fets de March com a cavaller.
- [133] Amédée PAGES, *Étude sur la chronologie des poésies d'Auzias March*, «Romania», xxxvi (1907), ps. 203-223.
- [134] Amédée PAGES, *Introducció a l'edició crítica de les obres d'Auzies March* (Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1912), 191 ps. Tesi pel doctorat presentada a la Faculté des Lettres de l'Université de Paris. Vegeu el núm. 8.
- [135] Amédée PAGES, *Les origines paternelles d'Auzias March d'après de nouveaux documents*, «Bulletin Hispanique», L (1948), ps. 313-332. Recull i glossa les publicacions de documents anteriors i posteriors a *Auzias March et ses prédécesseurs*.
- [136] Amédée PAGES, *Une tentative d'expropriation littéraire*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», xv (1934), ps. 276-281. Reproduït a «Bulletin Hispanique», xxxvi (1934), ps. 426-431. Rebat les falses suposicions de Carreres Valls sobre la personalitat del poeta.
- [137] Amédée PAGES, *Sur un vers d'Auzias March et un passage du Curial e Guelfa*, «Romania», lxi (1935), ps. 85-90. Relaciona el vers «no contrafa la taula de Peruça» (civ, 247) dels Cants Morals amb un passatge del combat amb Sanglier on es fa idèntica al·lusió, i n'investiga les fonts.
- [138] Josep PALAU I FABRE, *Ausias March, poète féroce*, «Les Lettres Nouvelles», 35 (març de 1956), ps. 382-386. Ausiàs March és un poeta ferotge, com Baudelaire, com Van Gogh, sol·licitat sempre per dues veus en constant contradicció. En el centre del seu drama personal amaga un secret: els seus orígens jueus.
- [139] Josep PALAU I FABRE, *La mandibula d'Ausiàs March*, «Quaderns de l'Alquimista», «Cristalls», 7 (Barcelona, Pòrtic, 1976), ps. 113-117. Ausiàs és un poeta de to i d'accent monolítics, ferrenys, però la seva veu és crit i plany alhora. La dualitat és una constant en la vida i en l'obra del poeta.
- [140] Saverio PANUNZIO, *Una cançó emblemàtica d'Ausiàs March* «Axi

- com cell qui desitja vianda» i el contrast entre «cors» i «entenment», «Homenatge a Josep M. Casacuberta», vol. I, «Estudis de Llengua i Literatura Catalanes», I (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1980), ps. 197-220. Estudi de la poesia iv. L'obra del poeta es polaritza entorn de l'oposició «cos/entenment» i aquest conflicte només es pot resoldre en l'amor religiós.
- [141] Saverio PANUNZIO, *Realisme i didactisme en les comparacions de March pròpies del Bestiari*, «Actes del Sisè Colloqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes», «Biblioteca Abat Oliba», 31 (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1983), ps. 397-409. El recurs a les comparacions, el seu encert i justesa, són un dels fonaments de la fama literària de March. S'apuntala en el bestiari medieval i en els psalms i símbols bíblics per subratllar-ne el valor didàctic.
- [142] Antonio PAZ Y MELIA, *Noticias para la vida de Ausias March*, «Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos», I (1901), ps. 369-374. Notícies de protocols recents que completen les donades per Ximeno i Fuster. Destaquen les referents a l'inventari dels seus béns amb la llista de llibres, i el seu testament.
- [143] F. PEDRELL, *Dos músichs cinchentistes catalans cantors d'Auzias March*, «Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans», I (1907), ps. 408-413.
- F. G. PERLES MARTÍ, *Pròleg genealògic*, dins Josep Ramon COSTA I SARIÓ, *Ausias March i el seu Cant Espiritual. Assaig d'aproximació*. Vegeu el núm. 71.
- J. PIERA, *Introducció a la influència d'Ausias March en la poesia actual*, pròleg a Josep Ramon COSTA I SARIÓ, *Ausias March i el seu Cant Espiritual. Assaig d'aproximació*. Vegeu el núm. 71.
- [144] J. PIERA, *Una nueva versión de Ausiàs March*, «Ínsula», 329 (1974), ps. 83-91. Breu article general amb motiu de la publicació de l'antologia de Juan Antonio Icardo.
- [145] J. PIJOAN, *Ausiàs March l'any 1444 era a Nàpols*, «Revista de Bibliografia Catalana», III, 6 (1930), ps. 39-44. Inventari de notícies sobre la vida del poeta, procedents de protocols de notari, i publicació d'una carta del rei Alfons per la qual sabem que era a Nàpols.
- [146] Jordi PINELL I PONS, «*Cor Salvatge*», *dels trobadors a Ausiàs March i d'Ausiàs March a Carles Riba*, «Miscel·lània Pere Bohigas», vol. 3, «Estudis de Llengua i Literatura Catalanes», VI (Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1982), ps. 225-259). Estudi dels mots «cor» i «salvatge» i equivalents a la

- poesia de March i a la tradició trobadoresca anterior, que donaran la clau d'interpretació dels sonets de *Salvatge cor* de Riba.
- [147] J. S. PONS, *Note sur la cancion IV de Garcilaso de la Vega*, «Bulletin Hispanique», xxxv (1933), ps. 168-171. Compara diversos passatges de l'obra de March amb versos de la cançó IV de Garcilaso i en remarca el parallelisme.
- [148] Josep Maria QUADRADO, *Ausias March*, «Revista de Madrid» (1841), ps. 509-532. Reproduït a «Museo Balear», 4 (28 de febrer de 1875), ps. 96-106; 5 (15 de març de 1875), ps. 128-136; 6 (31 de març de 1875), ps. 160-167; 7 (15 d'abril de 1875), ps. 192-205; 8 (30 d'abril de 1875), ps. 225-233. Article de divulgació molt complet. Comença parlant de la filiació de la poesia catalana, francesa i italiana (I), compara el sentiment amorós d'Ausiàs amb el de Petrarca: el poeta italià considera l'amor en els seus efectes i el valencià en la seva essència o origen (II); ressegueix la qualitat íntima, exaltada i egoista de la poesia amorosa de March (III), o bé la concentració en el dolor, la desesperació o l'aïllament de la vida del poeta (IV). En l'últim article Quadrado aborda les qualitats formals.
- [149] Pere RAMÍREZ MOLAS, *La poesia d'Ausiàs March. Anàlisi textual, cronologia i elements filosòfics* (Basilea, Privatdruck der J. R. Geigy A. G., 1970), 390 ps. Tesi doctoral de l'autor. Estudia a fons les dificultats d'interpretació textual, la cronologia i cicles, les traduccions castellanes del segle d'or i fa atenció especial a Ausiàs com a poeta i pensador.
- [150] Pere RAMÍREZ MOLAS, *La poesia espiritual tardana d'Ausiàs March*, «Iberoromania», 9 (1979), ps. 23-40. Estudia els trets predominants de la darrera poesia marquiana. Reprodueix i comenta el «Cant espiritual», fent atenció al marc doctrinal.
- [151] Pere RAMÍREZ MOLAS, *El problemàtic cant 128 d'Ausiàs March i la tradició manuscrita*, «Estudis Universitaris Catalans», xxiv (1980), ps. 497-512. Qüestiona l'autenticitat dels cants 127 i 128 i estudia la d'aquest darrer tenint en compte el ms. B. Demostra que no és una obra senil de March.
- [152] Pere RAMÍREZ I MOLAS, *Utilitat de la traducció llatina de Vicent Mariner per a la interpretació textual d'Ausiàs March*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», XLIV (1970), ps. 273-301. Esbrina els originals a partir dels quals s'ha fet la versió llatina, així com la seva fidelitat, que considera molt deficient.
- [153] Pere RAMÍREZ I MOLAS, *Un manuscrit inèdit d'Ausiàs March*, «Homenatge a J. M. Casacuberta», vol. II, «Estudis de Llengua

- i Literatura Catalanes», II (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1981), ps. 217-240. Demostra que el manuscrit C (El Escorial iijL26) no és còpia de l'edició barcelonina del 1545 (c), com havia cregut Pagès.
- [154] Elisabet RHODES PRIMAVERA, *Ausiàs March: imatges d'un llarg viatge*, «Actes del Quart Col·loqui d'Estudis Catalans a Nord-Amèrica» (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985), ps. 143-155.
- [155] Carles RIBA, *Nota a la poesia d'Ausiàs March*, dins Carles RIBA, *Més els poemes. Notes sobre poetes i poesia* (Barcelona, Joaquim Horta, 1957), ps. 19-20. Reproduït a Carles RIBA, *Obres completes*, vol. 2: *Assaigs crítics* (Barcelona, Edicions 62, 1967), ps. 485-486. La poesia d'Ausiàs March és sincera i el poeta necessita crear-se una llengua per al seu inèdit missatge.
- [156] José RIBELLES COMÍN, *Ausias March*, dins José RIBELLES COMÍN, *Bibliografía de la lengua valenciana*, vol. II: *Siglo XVI* (Madrid, Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos, 1929), ps. 354-407. Bibliografía del poeta que recull també els judicis d'alguns crítics, com Milà i Menéndez Pelayo.
- [157] Francisco RICO, *Lo viscabí qui's troba en Alemania*, dins Francisco RICO, *Primera cuarentena y tratado general de literatura* (Barcelona, El Festín de Esopo, 1982), ps. 85-87. Assenyala el sermonari com a probable font d'inspiració marquiàna i, concretament, un sermó de Pedro Marín Conde, coetani del poeta, com a motiu del cant CI.
- [158] Martí DE RIQUER, *Alain Chartier y Ausiàs March*, «Revista de Filologia Española», XXXIX (1955), ps. 336-383. Estudia dos versos de «La belle dame sans mercy» que van servir de model a March per a iniciar l'estrofa «yo vi uns ulls haver tan gran potença» del poema CI.
- [159] Martí DE RIQUER, *Ausias March*, dins *Història de la literatura catalana*, II (Barcelona, Ariel, 1964), ps. 471-567. Biografia documentada i estudi de la poesia d'Ausiàs per cicles o *senhals*. Remarca l'estil i l'originalitat del poeta.
- [160] Martí DE RIQUER, *Ausiàs March i el record del temps feliç en la dissort*, «Quaderns de Poesia», II, 8 (març de 1936), ps. 87-89. Glossa del tema de la fortuna exemplificant-lo amb el poema «Axi com cell qui en lo somni es delita» (I). Publica també la imitació que en féu Joan Boscà (LXVIII).
- [161] Martí DE RIQUER, *Influència de Ausiàs March en la lírica castellana*

- de la *Edad de Oro*, «Revista Nacional de Educación», I (1941), ps. 49-74.
- [162] Martí DE RIQUER i Lola BADIA, *Les poesies de Ramon Boter i l'herència d'Ausiàs March*, «Estudis de Literatura Catalana en honor de Josep Romeu i Figueras», vol. 2 (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1986), ps. 253-293. A través de l'estudi de les poesies de Ramon Boter, els autors detecten i valoren la poesia catalana «de cançoner» del segle xv, i remarquen el contrast que suposa la manera convencional de plantejar-se l'afer amorós i l'ús d'un llenguatge poètic com el de March, fruit de la reflexió personal i de la crítica envers la tradició.
- [163] Martí DE RIQUER, *Polèmica literària. Ausiàs March, el cinic*, «Mirador», VII (10 de gener de 1935), p. 6. Rebat els articles de Carreres Valls, apareguts a la mateixa revista, sobre l'origen barceloní d'Ausiàs, amb objeccions genealògiques, biogràfiques i de personalitat literària.
- [164] Martí DE RIQUER, *El tema de la fortuna en Ausiàs March*, «Quaderns de Poesia», II, 6 (gener de 1936), ps. 22-27. March utilitza els tòpics del tema de la fortuna d'una manera molt distant, pel que fa al fons, de la ideologia trobadoresca. En aquest aspecte es mostra renaixentista.
- [165] Mateo RODRIGO LIZONDO, *Sobre l'ascendència d'Ausiàs March*, «Revista Valenciana de Filologia», VII, 4 (1981), ps. 351-372. Recopilació de dades procedents de diverses fonts sobre els membres de la família March i sobre el senyoriu d'Albalat dels Sorells.
- [166] Wendy L. ROLPH, *The Anecdotal Comparison in the Love Poetry of Ausiàs March*. Tesi doctoral presentada a la University of Toronto l'any 1969. No ha estat publicada.
- [167] Wendy L. ROLPH, *Conflict and choice. The sea storms in the poems of Ausiàs March*, «Hispanic Review», XXXIX (1971), ps. 69-75. Les imatges del mar de les poesies d'Ausiàs són un símbol de la dualitat del poeta respecte a un entorn que vol conquerir o un entorn que se li manifesta hostil. Hi ha una gradació de l'optimisme de les primeres imatges al pessimisme òntic de les últimes poesies.
- [168] C. ROMERO MUÑOZ, *Re-imaginaciones de Ausiàs March*, «Rassegna Iberistica», 4 (1979), ps. 3-60. Breu història de la crítica ausiasmarquiana i consideracions sobre la tradició manuscrita i les diferents possibilitats d'ordenació cronològica.
- [169] Josep ROMEU I FIGUERAS, *Situació del jo amorós en el cant XI d'Ausiàs March*, «Miscel·lània Antoni M. Badia i Margarit», vol. I,

- Estudis de Llengua i Literatura Catalana», ix (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1984), ps. 119-133. Publicat amb el mateix títol a *Anàlisis i comentaris de textos literaris catalans*, III, a cura de Narcís GAROLERA (Barcelona, Curial, 1985), ps. 73-92. Amb una completa i minuciosa anàlisi del cant XI «Quins tan segurs consells vas encerquant», del cicle «Lir entre carts», l'autor demostra que l'objecte últim de la indagació amorosa del poeta no és la dona de carn i ossos, sinó la realitat existencial d'ell mateix.
- [170] J. M. ROZAS, *Petrarca i Ausias March en los sonetos-prólogo del Siglo de Oro*, «Homenajes, Estudios de Filología Española», I (1964), ps. 57-75.
- [171] Jordi RUBIÓ i BALAGUER, *Concepto de la Poesía en Ausiàs March*, dins Jordi RUBIÓ i BALAGUER, *De l'Edat Mitjana al Renaixement. Figures literàries de Catalunya i València*, «Guió d'or», VI (Barcelona, Aymà, 1948), ps. 44-49. Ausiàs, considerant-se un vident de l'amor espiritual i el seu mestre, fingeix escriure sense fer massa acatament als arquetipus de la didàctica de la gaia ciència.
- [172] Jordi RUBIÓ i BALAGUER, *Jordi de Sant Jordi. Ausiàs March*, dins Jordi RUBIÓ i BALAGUER, *Historia general de las literaturas hispánicas*, vol. III: *Renacimiento y Barroco* (Barcelona, Barna, 1953), ps. 807-818. Reeditat dins Jordi RUBIÓ i BALAGUER, *Historia de la literatura catalana*, «Biblioteca Abat Oliba», 35 (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1984), ps. 324-342.
- [173] Joaquín RUBIÓ i ORS, *Ausias March y su época* (Barcelona, Imp. de la Vda. e Hijos de I. Subirana, 1882), 95 ps. Monografia premiada als Jocs Florals de València del 1879. S'ocupa dels poetes anteriors a March; de la vida, obra i judicis que el poeta de València ha merescut, i de les edicions del XVI. En un apèndix publica les traduccions de Mariner, Montemayor i Romaní dels cants XXXIX, «Qui no és trist de mos dictats», i LXXXIX, «Cervo ferit...».
- [174] Àngel SÁNCHEZ GOZALBO, *En torno a Ausias March*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», XVI (1935), ps. 96-104. Reprodueix tots els articles publicats a «Mirador» entorn de la polèmica iniciada per Carreres Valls.
- [175] Manuel SANCHIS GUARNER, *La lengua de Ausiàs March*, «Revista Valenciana de Filología», VI (1959-1962), ps. 85-99. Estudia els provençalismes, arcaïsmes, regionalismes valencians, diftongacions, adjectius, cultismes i trets populars i indica la funció que tenen en el poema.

- [176] Agustín del SAZ SÁNCHEZ, *Materia poética en la traducción de Montemayor de seis esparsas de Ausias March*, «Homenaje a Ausias March con motivo del V centenario de su muerte» (Barcelona, INEM Ausias March, 1959), ps. 25-36. Analitza la mètrica i el contingut de les esparses publicades per Riquer a *Traducciones castellanas de Ausias March en la Edad de Oro*.
- [177] Nathaniel B. SMITH, *From Peire Raimon de Tolosa to Ausias March: Toward a Post-courtly Psychology*, «Actes del Segon Colloqui d'Estudis Catalans a Nord-Amèrica» (Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1979), ps. 189-195. Estudia la influència dels trobadors a la poesia de March. Compara el cant LXVIII «No-m pren axí com el petit vaylet» amb la cançó de Peire Raimon «Si com l'enfas qu'es alevatz petitiz»: mentre la dama és el subjecte de la cançó trobadoresca, la psicologia del mateix poeta és el centre de l'obra marquiana.
- [178] J. M. SOBRÉ, *Ausiàs March, the myth of Language and the troubadour tradition*, «Hispanic Review», vol. 50, núm. 3 (1982), ps. 327-336. Després de glossar breument la personalitat de March, l'autor se centra en el fet que el poeta escrivís en català i en dóna diverses explicacions: descodificar l'escriptura de la tradició poètica anterior; arribar a més lectors; necessitat d'un llenguatge viu i vigorós; el fet de ser el català la llengua de Lull i de sant Vicent Ferrer.
- [179] J. M. SOBRÉ, *Notes sobre el poema 105 d'Ausiàs March*, «Els Marges», 30 (1984), ps. 111-122. L'autor fa tres comentaris diferents del «Cant Espiritual»: mitjançant l'anàlisi estructural, situant el poema en el context obra/autor, i des de l'òptica moderna, buscant les seves rels filosòfiques.
- [180] Carles SOLDEVILA, *Figures de Catalunya*, «Aedos», 2 (Barcelona, Aedos, 1955), ps. 93-96.
- [181] Ramon SUGRANYES DE FRANCH, *De l'amada divinitzada a la dona de carns i ossos, ¿L'autor de la Celestina, conegué Ausiàs March?*, «Miscel·lània Pere Bohigas», vol. 2, «Estudis de Llengua i Literatura Catalanes», iv (Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1982), ps. 191-207. La divinització de l'estimada és inexistent en la poesia amatòria anterior al segle xv. El poeta de Gandia i l'autor de *La Celestina* s'inspiren en Petrarca.
- [182] Giuseppe TAVANI, *Ausiàs March*, dins *Enciclopedia Virgiliana* (en premsa).
- [183] Venanzio TODESCO, *Appunti sulla lirica di Ausias March*, «Archivum Romanicum», xi (1927), ps. 313-324. Compara els elements lírics

- de March amb els de Dante i Petrarca. L'italià ve a dir que March és més pensador i filòsof que no pas poeta, i que la dona és un simple pretext per a teoritzar.
- [184] Antonio TORMO GARCÍA, *Ausiàs March*, «Temas Españoles», 386 (Madrid, Publicaciones Españolas, 1959), 28 ps. Obra de divulgació i síntesi. Dues parts: «El hombre y su vida» i «El poeta y su obra». Colofó format per les traduccions castellanes del cant LXXXIX. Bibliografia bàsica.
- [185] Josep TORRAS I BAGES, «El poeta Ausiàs March», dins *La tradició catalana* (Barcelona, Fidel Giró, 1892), ps. 534-574. Cerca les arrels filosòfiques de l'obra de March, que qualifica d'exposició en forma poètica de la *Summa* de sant Tomàs. Ausiàs és més comparable a Dante que no pas a Petrarca.
- [186] José TREMOLEDA, *Ausiàs March, glòria de València. Vuit notes o una breu incursió en la seva poesia*, «Homenaje a Ausias March en el V centenario de su muerte» (Barcelona, INEM Ausias March, 1959), ps. 91-125. Comentaris molt generals sobre algun passatge de l'obra de March. Acaben amb una invocació poètica de l'autor.
- [187] H. VAGANAY, *A propos des deux Ausias March*, «Bulletin Hispanique», xxxvii (1935), ps. 480-481. Dóna el seu parer en la polèmica literària desvetllada per Carreres Valls.
- [188] B. VIDAL I TOMÀS, *Jo sóc aquell que em dic Ausiàs March*, «Ponent» (1959), ps. 29-32. Estudi de l'autonominació en poesia des de l'edat mitjana, en què s'utilitzava com un èxplícit, fins a l'època actual, en la qual es pretén inserir tota la realitat en el present. March, juntament amb Villon, Ronsard i Juan de Mena, seria un exemple d'excepció que s'avançaria a la seva època.
- [189] Teresa M. VILARÓS-SOLER, *Ausiàs March, poeta solitari*, «Actes del Quart Col·loqui d'Estudis Catalans a Nord-Amèrica» (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985), ps. 143-155. A cavall entre dues èpoques, el Renaixement i l'edat mitjana, el poeta no s'adscriu del tot a cap d'elles. Independent i solitari, escriu per comprendre el seu problema humà i existencial i s'acosta amb una perspectiva renovadora a temes i tòpics ja gastats del segle xv.
- [190] Maria Francisca VILCHES DE FRUTOS, *Nuevas aportaciones al estudio de la influencia de la Divina Comedia en la obra poética de Ausias March*, «Revista de Literatura», XLIII, 86 (1981), ps. 5-19.
- [191] Karl VOSSLER, *Ausias March y otros*, dins *La soledad en la poesía española*, traducció de l'alemany de José Miguel SACRISTÁN

- (Madrid, Revista de Occidente, 1941), ps. 51-54 (original alemany: *Poesie der Eisankeit in Spanien* [Munic 1935]. El poeta en els seus cants d'amor esdevé estrany al món, rude i solitari. El seu egocentrisme sobrepassa Dante i Petrarca.
- [192] R. WEBSTER, *Patronage and Piety: Catalan Letters from Llull to March*, dins Robert I. BURN (ed.), *The Worlds of Alfonso the Learned and James the Conqueror. Intellect & Force in the Middle Ages* (Princeton, Princeton University Press, 1985), ps. 68-94.
- [193] A. Miles WITHERS, *Further influences of Ausias March on Gutierre de Cetina*, «Modern Language Notes», LI (1936), ps. 373-379. Quaranta-sis sonets de Gutierre de Cetina són trets de trenta-quatre cants de March. L'autor examina aquest procés d'adaptació.
- [194] Marie-Claire ZIMMERMANN, *L'auditoire d'Ausiàs March*, «Ibérica», III (1981), ps. 11-31.
- [195] Marie-Claire ZIMMERMANN, *Ausias March dans le poème. Divergences et convergences du yo*, «Mélanges à la mémoire d'André Joucla-Ruau», 2 (*Études Littéraires*), 2 (Ais de Provença, Éditions de l'Université de Provence, 1975), ps. 1223-1230.
- [196] Marie-Claire ZIMMERMANN, *Ausiàs March et la quête de l'impossible lieu*, «Mélanges offerts à Charles-Vincent Aubrun», vol. II (París, Éditions Hispaniques, 1975), ps. 399-413. Analitza el significat de les denominacions espacials, reals o simbòliques (loch, camí, sender, loch secret, obscur, vedat, ferm...), que considera eixos fonamentals de la poesia marquiana.
- [197] Marie-Claire ZIMMERMANN, *Ausiàs March i el «Cant espiritual»*. *Poema i pregària*, «Homenatge a Josep Maria Casacuberta», vol. II, «Estudis de Llengua i Literatura Catalanes», II (Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1981), ps. 241-269. Precedit d'una breu recapitulació sobre l'evolució de la poesia catalana religiosa dels segles XIII i XIV, l'autora fa un estudi hermenèutic del «Cant espiritual» en el qual discerneix una projecció de les angoixes del jo.
- [198] Marie-Claire ZIMMERMANN, *Ausiàs March. Une poétique hors du sujet*, «Ibérica», IV (1983), ps. 141-152. A la creació poètica marquiana hi ha un ús diferent dels elements gramaticals —amb predomini dels verbs sobre els substantius— que fa que March s'allunyi de la poètica dels seus predecessors.
- [199] Marie-Claire ZIMMERMANN, *Ausiàs March. Le surgissement d'une oeuvre à l'issue de trois siècles de poésie en Catalogne*, «Recher-

- ches sur la Catalogne Médiévale» (Centre d'Études Catalanes de Paris-Sorbonne, en premsa).
- [200] Marie-Claire ZIMMERMANN, *L'esparsa a l'obra d'Ausiàs March: un esquema bàsic de poetització*, «Estudis de Literatura Catalana en Honor de Josep Romeu i Figueras», vol. 2 (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1986), ps. 397-417.
- [201] Marie-Claire ZIMMERMANN, *Lir entre Carts i l'espai metafòric marquià*, «Miscel·lània Pere Bohigas», vol. 2, «Estudis de Llengua i Literatura Catalanes», iv (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1982), ps. 162-189. L'autora demostra, a través de l'anàlisi dels trenta-cinc poemes del cicle, que la concepció amorosa del poeta està en contradicció amb el sistema filosòfic i poètic del segle xv.
- [202] Marie-Claire ZIMMERMANN, *Metàfora i destrucció del món en Ausiàs March*, «Actes del Cinquè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes» (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1980), ps. 123-150. Defineix l'actitud dels poetes anteriors a March davant el món com a silenci, juxtaposició i integració, i contraposa el jo preminent de March, polític, amorós i cristià, amb la renovació literària que això comporta.
- [203] Marie-Claire ZIMMERMANN, *Les métaphores de la mer dans la poésie d'Ausiàs March*, «Ibérica», II (1979), ps. 43-57. Acarament entre els tòpics del mar a l'edat mitjana i les figures inventades per Ausiàs, que reflecteixen el conflicte i el naufragi ontològic del poeta.
- [204] Marie-Claire ZIMMERMANN, *Les métamorphoses du maudit chez Ausiàs March*, «Ibérica», I (1977), ps. 333-347. Analitza el poema XLII «Vos qui sabeu de la tortra-l costum», i concretament l'estrofa cinquena, considerada un maudit, i la compara amb la tradició del gènere.
- [205] Marie-Claire ZIMMERMANN, *La naturalesa en la poesia d'Ausiàs March. El mirall del no-res*, «Miscel·lània Sanchis Guarner», vol. I (València, Quaderns de Filologia de la Universitat, 1984), ps. 435-440. S'ha parlat molt de l'absència del paisatge al corpus marquià. L'autora analitza la presència de la natura als versos d'Ausiàs i conclou que no és mai la fi de l'acte poètic, sinó una imatge del procés introspectiu del Jo que intervé com a agent destructor i que el portarà al No-res.
- [206] Marie-Claire ZIMMERMANN, *La solitude d'Ausiàs March. Recherches sur la naissance et le devenir d'un style dans la poésie ibérique* (París 1984), 2 vols., 1415 ps. Tesi de Doctorat d'Estat.

CLASSIFICACIÓ TEMÀTICA

1. *Articles generals*
40, 49, 58, 79, 95, 99, 114, 120, 123, 126, 127, 129, 144, 148, 159,
173, 184, 156, 171, 172, 182.
2. *Documents d'arxiu*
35, 36, 61, 62, 63, 64, 65, 68, 75, 77, 84, 88, 90, 91, 93, 97, 108,
128, 130, 131, 132, 135, 136, 142, 145, 163, 165, 174, 188.
3. *Fonts d'inspiració*
37, 50, 51, 52, 73, 74, 137, 157, 158, 160, 177, 181, 190.
4. *Comentaris de poemes*

Poema I	— 51, 160
IV	— 57, 140
XI	— 169
XIII	— 48, 122
XXIII	— 81
XXVII	— 107
XXIX	— 52
XLII	— 204
XLVI	— 109
CV	— 60, 71, 179, 197
CXXVIII	— 151
5. *Tradició trobadoresca*
66, 73, 146, 164, 177, 178.
6. *Relació amb la lírica castellana*
38, 45, 70, 82, 86, 100, 102, 104, 105, 110, 117, 119, 161, 170, 176,
193.
7. *Psicologia, filosofia i pensament*
56, 80, 83, 15, 125, 138, 150, 185, 189.
8. *Estructura i llenguatge poètic*
41, 42, 43, 67, 69, 78, 87, 89, 101, 106, 112, 141, 155, 166, 167, 175,
187, 196, 198, 201, 202, 203, 205, 206.
9. *Societat valenciana del XV*
55, 98, 104.
10. *Tradició manuscrita, cronologia i cicles*
59, 91, 133, 134, 149, 152, 153, 168.
11. *La dona o l'estimada*
72, 76, 111, 113, 181, 183.

ORDENACIÓ CRONOLÒGICA DELS ESTUDIS

1. *Estudis del segle passat*
40, 123, 126, 148, 173.
2. *Del primer terç del segle XX*
61, 91, 108, 120, 114, 128, 129, 133, 134, 142, 143, 145, 156, 183.
3. *Dels anys trenta (polèmica literària)*
35, 62, 63, 64, 65, 70, 84, 90, 92, 104, 130, 131, 132, 136, 137, 160, 163, 164, 174, 188, 193.
4. *Dels anys quaranta i cinquanta fins al centenari*
45, 47, 58, 60, 72, 93, 100, 105, 106, 107, 110, 113, 124, 135, 138, 155, 158, 161, 171, 172, 191.
5. *Del centenari (1959)*
36, 37, 46, 59, 75, 76, 82, 83, 96, 103, 109, 115, 125, 127, 176, 184, 186, 187.
6. *Dels anys seixanta i setanta*
55, 57, 68, 71, 73, 74, 77, 86, 88, 95, 97, 99, 102, 112, 116, 117, 139, 144, 149, 150, 152, 159, 166, 167, 168, 170, 175, 177, 196, 203, 204.
7. *Dels últims sis anys*
38, 39, 41, 42, 43, 48, 49, 50, 51, 52, 56, 66, 67, 69, 78, 79, 80, 81, 87, 98, 101, 111, 119, 121, 122, 140, 141, 146, 151, 153, 157, 162, 165, 169, 178, 179, 181, 182, 189, 190, 194, 197, 198, 199, 201, 202, 205, 206.